

ŠENVIŽSKE NOVINY

obecný občasník

číslo 2/2017
2. ročník

PRÍHOVOR STAROSTU OBCE

Milí spoluobčania, dovoľte mi, aby som sa Vám prihovoral v predvianočnom čísle nášho občasníka. Ďalší rok ubehol ako deň a s týmto záverom roka sa spája rekapitulácia a predsavzatia do ďalšieho roka. Aspoň v krátkosti by som chcel spomenúť, čo sa nám podarilo urobiť.

Začiatkom roka sme sa pustili do opravy oplotenia starého cintorína. Tieto práce zahŕňali výrub starých drevín, odstránenie železného plotu z prednej časti cintorína. Nasledovalo odstránenie betónovej časti plotu a odkopanie svahu, aby vznikol dostatočný priestor na parkovacie miesta.

Ďalším zrealizovaným projektom bolo prepojenie kanalizácie okolo futbalového ihriska do hlavného zberača. Do úspešného konca to dotiahneme kolaudáciou tejto časti a následným spustením všetkých odpadových vôd do ČOV obce Torysa. Ďalší krok, ktorý nás čaká, bude uzatváranie zmlúv s Východoslovenskou vodárenskou spoločnosťou. Tým sa uskutočnia zmeny vo výške poplatkov za čistenie odpadových vôd. Aj napriek tomu si myslím, že je to správne rozhodnutie. Patríme medzi cca. 62% miest a obcí v rámci Slovenskej republiky, ktoré majú verejnú kanalizáciu. Až cca. 98% kanalizácií na Slovensku spravujú regionálne vodárenské spoločnosti. Predpokladaná cena za vyčistenie 1m³ odpadovej vody bude 1€.

Ďalej sa nám podarilo uskutočniť náter strechy a fasády na Dome nádeje, výmenu odkvapových rúr, montáž snehových lapačov, náter podhládov a iných drevených prvkov, osadenie betónových žliabkov, aby sme dostali dažďovú vodu čím ďalej od Domu nádeje.

Taktiež sa nám podarilo ukončiť jednoduché pozemkové úpravy v lokalite pod križom a osadiť pevné body (zabetónovanie železných stĺpikov), odkryť orniciu v priestoroch pod cestou a chodníkom a následne spevniť týchto plôch makadamom.

V letných mesiacoch sa nám podarilo uskutočniť vydarené folklórne slávnosti v našej dedine.

V mesiaci október sme spolu s materskou a základnou školou pripravili pre našich seniorov príjemné posedenie spojené s kultúrnym programom, v ktorom vystúpili deti z materskej a základnej školy a naši chlapi.

V roku 2018 by sme chceli vybudovať chodníky smerom k časti Bretovizi a k Domu nádeje, taktiež opravu cesty k Domu nádeje.

Ďalej plánujeme pokračovať v rekonštrukcii tribúny futbalového ihriska a postupne budovať infraštruktúru v lokalite pod križom.

Nedá mi nespomenúť, že o necelý rok nás čakajú voľby do miestnych samospráv. Aj touto cestou by som sa Vám chcel poďakovať, že som mohol byť starostom tejto našej krásnej obce. Ako väčšina dobre viete, v roku 2016 po odchode môjho kolegu pána doktora Chovanca do dôchodku som prevzal firmu Poľnývýroba Krásna Lúka s.r.o. Náročnosť spravovania obce a dohliadanie na chod tejto spoločnosti mi odčerpáva nadmerné množstvo energie. Ako bývalý futbalista našej obce som sa na každom futbalovom zápase snažil vydať zo seba všetko a nemal som problém dvihnúť ruku a nechať sa vystriedať či už v päťdesiatej, alebo v sedemdesiatej minúte zápasu. Taktiež ako starosta sa snažím dať zo seba všetko pri spravovaní našej obce a prajem si, aby môj starostovský zápas od roku 2014 do roku 2018 som uhral aspoň na remízu, tak zdvihol ruku a nechal sa vystriedať.

Záverom by som Vám chcel rozpovedať dva príbehy. Prvý je o človeku, ktorý celý život svojich blízkych odsudzoval, nemiloval svojho blízkeho ako seba samého a napriek tomu, že nás Nebeský Otec stvoril na Jeho obraz a všetci sme Jeho božie deti, nikdy nedokázal vidieť v inom človeku to božie dieťa.

Takýto človek, keď sa dostaví pred nášho Nebeského Otca pri poslednom súde bude zažívať úzkosť, výčitky a strach z toho, ako bude znieť rozsudok nad jeho životom.

Druhý príbeh rozpráva o človeku, ktorý aj napriek svojim poklesom a pádom sa snažil byť nápomocný, miloval svojho blízkeho ako seba samého, neodsudzoval iných a vo všetkých ľuďoch videl božie deti. Takýto človek, keď bude prichádzať do nebeského kráľovstva, už z diaľky ho bude vítať náš milostivý Nebeský Otec tak, ako vítal márnotratného syna.

Objíme ho, vovedie do Nebeského kráľovstva, oblečie do najbelších šiat obielených Baránkovou krvou, nechá prichystať veľkolepú hostinu a celé nebo sa bude radovať a plesať.

Je iba na nás, aký príchod do Nebeského kráľovstva si vyberieme.

Na záver chcem poďakovať všetkým ľuďom dobrej vôle, ktorí mi počas celého roka boli nápomocní a všetkým Vám, drahí Krásnolúčania, by som chcel popriať požehnané sviatky v kruhu vašej rodiny a do nového roka 2018 popriať pevné zdravie, šťastie a Božie požehnanie nech Vás sprevádza na každom kroku.

Váš starosta

DEMOGRAFIA OBCE V ROKU 2017

(pripravila: Mária Bujňáková)

Úmrtia v roku 2017:

p.č.	meno	č. domu	vek
1	Štefan Osif	93	96 rokov
2	Štefan Bujňák	130	62 rokov
3	Veronika Osifová	93	88 rokov
4	Zuzana Bujňáková	130	89 rokov

Narodenia v roku 2017:

p.č.	meno	č. domu
1	Amália Štepanayová	26
2	Katarína Kaperáková	145
3	Tomáš Zimerman	170
4	Hana Lazoríková	162

Manželstvá uzavreté v roku 2017:

p.č.	mená
1	Slavomíra Hurajtová a Marek Štepanay
2	Mgr. Pavol Janič a Mgr. Denisa Nagayová
3	Ondrej Štieber a Ing. Martina Pisarčíková
4	Mgr. Pavol Novysedlák a Bc. Renáta Bujňačková
5	Mgr. Pavol Matija a Michaela Miženkova
6	Pavol Kašper a Monika Chovancová

K trvalému pobytu sa prihlásili 4 občania, odhlásilo sa 13 občanov.

Počet obyvateľov k 01.12.2017: 696 občanov, z toho 358 mužov a 338 žien.

Detí do 15 rokov: 115

Od 15 do 18 rokov: 36

Nad 18 rokov: 545

Najstarší občania obce:

Muži:

p.č.	meno	č. domu	vek
1	Ján Ištvan	31	93 rokov
2	Andrej Kul'baga	113	91 rokov
3	Štefan Bujňák	112	86 rokov

Ženy:

p.č.	meno	č. domu	vek
1	Zuzana Kandráčová	42	87 rokov
2	Cecília Ištvanová	31	86 rokov
3	Irena Kul'bagová	117	86 rokov

VEYHODNOTENIE HOSPODÁRENIA S ODPADOM V ROKU 2017

(pripravili: Marcela Bujňáková, Mária Bujňáková)

V roku 2017 sme všetci platili vyššie poplatky za komunálny odpad. Celkovo za rok 2017 sú tieto platby od občanov vo výške 8 637,- EUR.

Náklady na odvoz komunálneho odpadu neseperovaného predstavovali čiastku 8 606,39 EUR. Obec teda na odvoz tuhého komunálneho odpadu v tomto roku nedopláca.

Opätovne chceme vyzvať našich občanov, aby triedili odpad a zodpovedne pristupovali nielen k životnému prostrediu, ale aj k vlastným peňaženkam. Odvoz triedeného odpadu (plasty a kovy, papier, sklo, nadrozmerný odpad) je pre obec zadarmo. Čím poctivejšie budeme odpad triediť, tým menej bude zmiešaného komunálneho odpadu a tým menej budeme za jeho odvoz platiť.

ZÁKLADNÁ A MATERSKÁ ŠKOLA V ROKU 2017

(zdroj údajov: Mgr. Helena Kormošová)

Materská škola I. trieda je zapísaných 20 detí, pravidelne navštevuje MŠ 19 detí
Základná škola I. trieda (1. a 2. ročník) 5 + 13 = 18 žiakov triedna učiteľka: Mgr. Michaela Girašková
II. trieda (3. a 4. ročník) 7 + 8 = 15 žiakov (z toho 2 integrovaní – postupujú podľa individuálnych výchovno-vzdelávacích programov) triedna učiteľka: Mgr. Helena Kormošová
SPOLU: 53 detí
Školský klub detí navštevuje 15 detí

FOLKLÓRNE SLÁVNOSTI (redakcia)

Po niekoľkokrát patril začiatok júla v našej obci Folklórnym slávnostiam.

V piatok 7. júla 2017 sa program začal svätou omšou s adoráciou v Kostole sv. Martina.

V sobotu 8. júla 2017 podvečer sme sa v príjemnom letnom počasí pomodlili krížovú cestu. V nedeľu 9. júla 2017 sme slávili svätú omšu pri Kaplnke sv. Vendelína v neopakovateľnej atmosfére.

Popoludňajší folklórny program na ihrisku vyplnili deti zo ZŠ a MŠ Krásna Lúka, DSS Bajarovčan, Čavargoše, FS Šenvižan, ĽH Sosna. Hlavným ťahákom pre návštevníkov boli zaslúžene Kandračovci.

Počas ich vystúpenia bolo Ondrejovi Kandračovi a PhDr. Vladimírovi Puchalovi udelené Čestné občianstvo obce Krásna Lúka.

List p. Puchalu z 10. júla 2017, ktorý uverejňujeme v plnom znení, dal krásnu bodku za vydareným úspešným letným víkendom v Krásnej Lúke.

Vážený pán starosta, milí spoluobčania, priatelia!

Ďakujem Vám za udelenie titulu Čestný občan obce Krásna Lúka. Veľmi si to vážim. Ocenenie vnímam nielen ako prejav úcty k mojej práci, ale v širšom kontexte : ako hlboké vedomie spoločenskej zodpovednosti, ktorým udržiavate a posilňujete tradičné hodnoty generácií. Počas môjho pobytu u Vás som veľmi intenzívne vnímal Váš duchovný rozmer, vieru v dobro a spravodlivosť, odhodlanie šíriť nadčasové hodnoty, ktorými nepochybne sú viera v Boha, práca, rodina, vlasť a česť.

Krásna Lúka je nádherné miesto pre život. Prajem starším ľuďom, aby tam nachádzali pokojný prístav v starobe, strednej generácii, aby mala vždy prácu, ktorá dáva zmysel a uživí rodinu a mladým prajem, aby tu našli nádej a perspektívu, zostali žiť v obci, zakladali si rodiny, stavali si domy, kde steny nerozdeľujú, ale spájajú.

Miesto sa stáva skutočným miestom až keď ho ospieva básnik, keď sú o ňom piesne, keď má svoje príbehy a svoje legendy. Krásna Lúka má minimálne dve legendy : je to miesto slušných a pracovitých ľudí a druhou legendou sú už dnes Kandráčovci. Prajem si, aby sa aj prostredníctvom kultúrnych fenoménov dostávala Krásna Lúka do širokého povedomia ľudí doma i v zahraničí. Rád využijem svoje možnosti na to, aby som podporil Vaše progresívne nápady, úsilia či ciele.

V závere sa chcem veľmi úprimne poďakovať duchovnému otcovi, členom obecného zastupiteľstva, všetkým ľuďom, ktorých som spoznal. Boli to pre mňa veľmi pôsobivé, inšpiratívne a obohacujúce stretnutia.

Ďakujem a prajem Vám veľa zdravia, pozitívnej tvorivej energie a sily pri zdolávaní denných úloh.

S úctou,
PhDr. Vladimír Puchala

DEŇ PEĽU, KVETU A MEDU

PŮT VČELÁROV

(autor: Kristína
Smetanová)

Od Mariánskeho roka sa koná u nás každý rok púť včelárov na Šenvižskú kalváriu. Tak to bolo aj tento rok. Človek si akosi zvykol, že všetko zvládne sám. Ale vždy to tak nie je. Dobré to vedia včelári, ktorí pri starostlivosti o včely vedia viac. Včely udržiujú život na zemi, hlavne opelením, a to až 80% rastlín. Zároveň produkujú priame produkty ako peľ, propolis, materskú kašičku, vosk a hlavne sladký a výživný med.

Za to sme spolu ďakovali počas krížovej cesty, ktorú viedli včelári. Vrcholom bola slávnostná Eucharistia – Vďaky vzdávanie. Sv. omšu obohatil spev členov mužského zboru z Krásnej Lúky. Stretli sa obyvatelia a priatelia Krásnej Lúky a na Šenvižskú kalváriu zavítali aj ľudia zo širokého okolia. Aj počasie sa potešilo tejto krásnej slávnosti a vďaka tomu sme mohli pri kaplnke pripraviť malé občerstvenie v podobe včelích produktov, medu, peľu, medových koláčov a medoviny priamo v prírode.

Hostom včelárov bol ďalší skúsený včelár Maroš Bujňák z Brezovice, ktorý odpovedal na otázky o včelách a ich produktoch. Patróna včelárov pripomína soška sv. Ambróza. Tento rok bol umiestnený obraz sv. Ambróza nad oblúkom svätyne v kostole v Krásnej Lúke. Môžeme tohto patróna vzývať o pomoc.

V prvom rade ďakujeme Pánu Bohu za priaznivé počasie. Za slávenie Eucharistie a sprevádzanie pri krížovej ceste ďakujeme nášmu duchovnému otcovi Marekovi Senderákovi. Ďakujeme vedeniu obce za pomoc a podporu pri organizácii slávnosti. Napriek nepriaznivým rokom pre včely, včelári s veľkým zápalom a starostlivosťou pristupujú k včelám.

Ďakujeme všetkým zúčastneným a tešíme sa na ďalší rok.

OKTÓBER MESIAC ÚCTY K STARŠÍM (redakcia)

Obec Krásna Lúka a ZŠ s MŠ Krásna Lúka pripravili na sklonku októbra, ktorý je mesiacom úcty k starším, bohatý nedeľný program určený predovšetkým našim seniorom. Po úvodnom príhovore starostu obce a riaditeľky školy sa svojím vystúpením predstavili deti z materskej a základnej školy i mužský spevácky zbor s akordeónovým doprovodom. Pre všetkých pozvaných bolo pripravené pohostenie i malý darček. Prinášame vám z tohto podujatia krátku fotoreportáž.

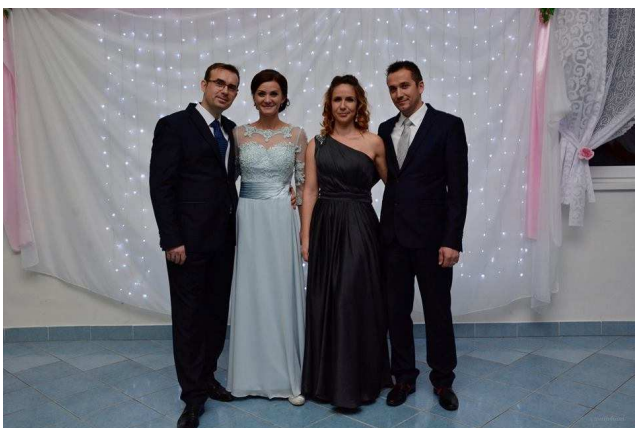

KATARÍNSKY PLES (redakcia)

Už niekoľko rokov sa v Krásnej Lúke v novembri koná Katarínsky ples. Je obľúbený medzi domácimi, rodákmi, aj cezpoľnými hosťami, ktorí sa sem každoročne schádzajú a to vďaka príjemnej atmosfére, dobrej organizácii a zaujímavému programu.

Prinášame vám krátku fotoreportáž z tohtoročného Katarínskeho plesu v Krásnej Lúke.

KRÁSNA LÚKA PLNÁ KRÁS

(autor: Marcela Bujňáková)

Ak trošku cestujete po svete, viete, že obce, regióny či krajiny lákajú turistov na atrakcie, zaujímavosti či prírodné krásy, ktoré tým našim slovenským nesiahajú často ani po päty. Máme však smolu. Sme snáď jediný národ na svete, ktorý to, čo mu bolo dané v podobe krásnej prírody, ani to, čo sám vybudoval v minulosti, nedokáže predat'.

My, ľudia, ktorí tu v tejto našej malej zemi žijeme, však vieme, že v ktorúkoľvek svetovú stranu sa vyberieme, skôr či neskôr, stále prideme k pozoruhodným miestam.

Aj naša obec sa za posledných niekoľko mesiacov a rokov snaží dostať do povedomia turistov.

Zo spolupráce nadšencov z občianskych združení Šenviž a Javorina, ktoré v obci pôsobia, s obecným zastupiteľstvom a vedením obce, vzniklo v roku 2017 niekoľko brožúrok, facebookových statusov, príspevkov na obecnej internetovej stránke, ktoré propagujú zaujímavé miesta v našej obci a jej okolí.

Všetky tieto aktivity začínajú prinášať ovocie. Mnohým z nás sa už stalo, že na našej Čiernej kope, pri kaplnke či krížovej ceste, alebo kdekoľvek na lúkach, v lesoch, sme stretli cudzích ľudí, turistov, cyklistov. A to je len dobre. Nech aj iní objavujú krásy našej Krásnej Lúky.

Vyzývame všetkých: šírte medzi svojimi spolužiakmi, kamarátmi, kolegami a známymi informácie o tom, ako zmysluplne a krásne sa dá stráviť voľný čas u nás v Krásnej Lúke. Povedzte im o Výhľadni na Čiernej kope. Dá sa odtiaľ dovidieť až na hrad v Starej Ľubovni či do Prešova. Povedzte im o Šenvižskej kalvárii. Vo vetre tu možno počuť prírodu spievať pieseň o viere. Povedzte im o našich kopcoch, poľných a lesných cestičkách. Možno sa nimi túlať s batohom na chrbte. Alebo bežať s vetrom opreteký. Na bicykli vdychovať vôňu leta. Na bežkách si nechať mrazom vyštipať líca doružova.

Kamkoľvek sa v Krásnej Lúke pohneš, natrafiš na krásu. Veď sami skúsť!

KDE JE NÁŠ FUTBAL

(autor: Peter Kandráč)

Futbal je kolektívna loptová hra, ktorá je považovaná za najpopulárnejší šport na svete. Podľa prieskumu medzinárodnej futbalovej federácie FIFA hrá pravidelne futbal najmenej 240 miliónov ľudí vo viac ako 220 krajinách sveta.

Futbal patrí medzi najobľúbenejšie a najrozšírenejšie kolektívne hry na celom svete. Prešiel zložitým vývojom a získal si popularitu všetkých vrstiev obyvateľstva vo väčšine krajín. Futbal kladie vysoké nároky na pripravenosť hráčov v oblasti pohybovej kultúry, v precíznosti ovládania lopty, vo zvládnutí kolektívnych akcií, ale nesmieme zabudnúť aj na myslenie, pretože hráč sa musí rozhodnúť v momente sekundy. Nie je len fyzickou záťažou na človeka, ale čoraz väčšmi je zaťažovaná psychika hráča. Výrazne vplýva na telesný vývin, na upevňovanie zdravia, na zvyšovanie zdatnosti a odolnosti, upevňuje morálne a vôľové kvality človeka.

U nás sa futbal stal nepotrebným, nepopulárnym a možno aj nežiadúcim prvkom v živote obce. Úspešne sme ho poslali do dôchodku a možno aj do histórie. Futbal v obci sa po 35 rokoch vytratil z nášho života. Po dlhých rokoch driny, odriekania a potu, zranení a sklamaní, ale aj radosti, sme sa vzdali a odpísali futbal z našej obce. Prečo?

Možno to bol nezáujem, možno ľahostajnosť, možno neochota reprezentovať vlastnú obec. Možno nové technológie (počítače a iné) a možno len pohodlnosť. Možno sme si zvolili len ľahšiu cestu. V každom prípade je tu stále možnosť znovu vstať a skúsiť to. Veď nie je hanbou prehrať, hanbou je nevstať a neskúsiť to znovu.

Malou iskierkou nádeje je naše malé družstvo U13, ktoré jediné drží Krásnu Lúku na futbalovej mape. Aj keď sú chlapci v rámci skupiny najmladším družstvom, ich chcenie a radosť z hry je evidentná.

Mohli ste ich vidieť aj u nás 25. septembra 2017, keď FK Javorina organizovala turnaj U13 na tunajšom ihrisku. Podľa hodnotenia zúčastnených to bol najlepší turnaj skupiny. Škoda len malého záujmu zo strany našich obyvateľov. Po troch turnajoch patrí našim chlapcom tretie miesto za chlapcami z Brezovice a Pečovskej Novej Vsi. Najbližšie ich môžete vidieť na zimnom turnaji v Lipanoch 7.1.2018. (Hodnotenie doterajšieho priebehu turnaja prinášame v článku Jozefa Kušnira.)

Títo chlapci nás reprezentujú:

Brankár / obranca: Samuel Novysedlák (gól), Emanuel Kandráč (z našich chlapcov odohral najviac minút)

Obrancovia: Daniel Spodník, Richard Kaperák, Martin Maruša (1 gól), Lukáš Maruša (patrí medzi najlepších obrancov súťaže), Patrik Sontág

Útočníci: Matej Novysedlák (naš najlepší strelec, so 6 gólmi patrí medzi najlepších strelcov súťaže), Alex Novysedlák, Marián Maruša (1 gól), Kristian Kušnir (2 góly)

Záložníci: Erik Kušnir, Mário Sekerák

ĎAKUJEME v mene chlapcov a rodičov trénerovi p. Jožkovi Kušnirovi a p. Jánovi Novysedlákovi. Za vedenie a dopravu chlapcov na zápasy. Taktiež ďakujeme rodičom za občerstvenie a morálnu pomoc. Deti, ktoré majú záujem rozšíriť naše rady, nech sa prihlásia u nás.

FUTBAL:

Mladší žiaci majú za sebou jesennú časť

(pripravil: Jozef Kušnir)

Mladší žiaci Krásnej Lúky v kategórii U13 (nar. po 1. 1. 2005) odohrali v jesennej časti tejto sezóny štyri súťažné turnaje. Na každom z nich absolvovali po tri zápasy s mužstvami z rovnakej vekovej kategórie z Pečovskej Novej Vsi, Brezovice a Kamenice. Napriek asi rok trvajúcej tréningovej príprave bol prvý turnaj pre naše mladé futbalové talenty novou skúsenosťou, na ktorej sa síce predstavili v dobrom svetle, no nezískali ani bod. Prvé víťazstvo prišlo až na turnaji v Kamenici, kde sme porazili domáce družstvo najmä vďaka hetriku Mateja Novysedláka. Po menej vydarenom turnaji v Brezovici sme pred domácimi fanúšikmi na ihrisku v Krásnej Lúke zdolali postupne Pečovskú Novú Ves i Kamenicu a podľašli sme len doteraz neporazenej Brezovici.

Chlapci sa počas celého pôsobenia prezentovali bojovým futbalovým výkonom, slušným správaním na ihrisku i mimo neho a príkladne tak reprezentovali našu obec. Po jesennej časti sme sa umiestnili na treťom mieste s deviatimi získanými bodmi. Nadšenie chlapcov neochablo ani počas zimnej prestávky a v tomto období trénujeme dvakrát týždenne v telocvični v ZŠ Šarišské Dravce, kde rozvíjame najmä kondičné i technické futbalové schopnosti a zručnosti.

Pripravujeme sa tak na jarnú časť sezóny, v ktorej nás čakajú odvetné zápasy s našimi súpermi.

Futbal vnímame predovšetkým ako prostriedok k tomu, aby sme mládež viedli k pohybu, k súťaživosti, k rozvoju telesného i duševného zdravia a k základným morálnym hodnotám ako je priateľstvo, rešpektovanie súpera, pravidiel a princípu fair-play.

HISTORICKÉ OKIENKO: KRÁSNA LÚKA ZA MÁRIE TERÉZIE

(pripravil: Jozef Kušnír)

V tomto roku si pripomíname 300. výročie narodenia najvýznamnejšej panovníčky v našich dejinách - Márie Terézie, ktorá sa preslávila najmä svojou rozsiahlou reformnou činnosťou s cieľom pozdvihnúť krajinu. Väčšiny obyvateľstva sa bezprostredne dotkla predovšetkým jej hospodárska reforma známa ako tereziánsky urbár, ktorá presne vymedzila poddanské povinnosti voči zemepánom v celom Uhorsku. Jeho vydaniu predchádzalo zisťovanie situácie vo všetkých obciach, čo nám dnes umožňuje rekonštruovať sociálne i hospodárske pomery v Krásnej Lúke v tomto období.

V roku 1772 tu žilo 40 sedliackych rodín a obec patrila do majetkov šľachtickej rodiny Sirmai. Poddaní svoje povinnosti vykonávali podľa starodávnej obyčaje a tak, ako si to pamätali. Dominantou a centrálnou stavbou v obci bol kostol sv. Martina. V tom čase už stála kaplnka sv. Vendelína a doložený je aj kamenný mlyn (v lokalite dodnes nazývanej Pri mlyne), ktorý však podľa richtára nemlel príliš dobre.

V katastri obce sa nachádzali štyri panské grunty. Rozloha polí predstavovala v dobovej miere vyše 42 prešporských meríc, čo bolo asi deväť hektárov.

Okrem nich tu boli role, ktoré sa neosievali z dôvodu nízkej bonity pôdy. Na poliach siali naši predkovia predovšetkým žito, pšenicu, ovos i jačmeň. Urbár hovorí o rozsiahlej ploche lúk, ktorých bolo na 263 koscov (kosec bola plošná miera vyjadrujúca plochu, ktorú pokosil jeden kosec za jeden deň), čo predstavuje necelých 80 hektárov. Seno z lúk bolo mimoriadne dôležité a tvorilo nevyhnutnú obživu pre dobytok najmä v zimnom období.

Väčší problém pre dedinčanov znamenalo drevo, ktoré bolo základným stavebným materiálom i kurivom. V chotári neboli lesy s hrubým drevom, preto zemepán gróf Jozef Sirmai umožnil dedinčanom jeho ťažbu z lesov susedných dedín, za čo mu ročne odvádzali viac než 22 siah dreva. Okrem toho mu celá dedinská pospolitosť bola za rok povinná dovedna odovzdať vyše 22 holb topeného masla (asi 18 litrov), 44 kohútov, rovnaký počet kureniec a 261 vajec. Poddaní museli spolu ročne na pansom odpracovať 1157 dní so záprahom, alebo 2314 dní pešo. Každá sedliacka usadlosť bola zároveň povinná zaplatiť ročnú daň vo výške jedného florénu (zlatky).

Krásnu Lúku pri zavádzaní tereziánskeho urbára zastupovali richtár Andrej Tomkur a traja prísažní – Andrej Miklušov, Matej Bujňák a Janko Hanzel. Pri ich menách sa miesto podpisu nachádzali krížiky, čo svedčí o negramotnosti vtedajších dedinčanov.

Po smrti Márie Terézie nastúpil na trón jej syn Jozef II., ktorý v roku 1786 nariadil vykonať sčítanie obyvateľstva. Krásna Lúka sa za niekoľko rokov početne rozrástla a v uvedenom roku sa tu nachádzalo už 59 domov, v ktorých bývalo 68 rodín. Celkovo tu žilo 405 obyvateľov, z toho 207 žien a 198 mužov a všetci sa hlásili ku kresťanskému vierovyznaniu.

Obr.: Krásna Lúka zaznamenaná vojenským mapovaním v rokoch 1763 - 1787

ZVYKY A TRADÍCIE NA VIANOČNÉ OBDOBIE

(spracovala: Ľubica Matijová)

Možno ani neviete, ako naši rodičia či starí rodičia dodržiavali niektoré zvyky, ktoré sa viazali k tomuto, hádam najobľúbenejšiemu obdobiu. Zvyky sprevádzali človeka, možno povedať, od kolísky až po hrob. A ako to vyzeralo v našej dedine? Počúvajte – čítajte!

Na Katarínu – 25. novembra končili zábavy a utíchol spev na dedine.

V podvečer **Ondreja** 30. novembra dievčatá pomocou rôznych praktík veštili svoju budúcnosť. Najznámejšie je trasenie plota pri dome, kde býval Ondrej, pričom sa hovorilo: „Ploce, ploce, trašiem ce, svati Ondrej, proším ce, daj mi tejto noci znac, s kim ja budzem pred oltárom stac.“ Dievča sa potom nesmel s nikým rozprávať a v noci sa jej malo prisniť, kto bude jej ženích.

Ku dňu svätého **Mikuláša** 6. decembra sa viažu mikulášske obchôdzky po domoch. Mikuláš, čert a anjel obdarúvali dobré deti sladkosťami, orieškami, ovocím a vyzývali ich k poslušnosti. Zlé deti dostali prút, o čom sa hovorí aj v riekanke: „Ja som svati Mikuláš, modlice še Očenaš. Dobrim dzecom kolače a zlim dzecom korbače.“

S takouto tradíciou sa stretávame aj dnes u nás dosť často.

Lucia – 13. december: Po domoch chodila dievka zahalená v bielej plachte a šatke so zamúčenou tvárou alebo zamaskovanou čepcom, aby ju ľudia nespoznali. Vymetala krídlom kúty o ohnisko, no pritom nič nehovorila, aby ju domáci nespoznali.

Na Luciu sa začínali i rôzne zvyky, ktoré končili Štedrým dňom. Išlo napríklad o pálenie lístkov, na ktorých boli mená mládenčov.

Každá deva, ktorá sa chcela dozvedieť meno svojho nastávajúceho, si urobila 10 lístkov s menami chlapcov /samozrejme, ktorí sa jej páčili/ a jeden zostal prázdny – to znamená neznámy. Všetky lístky potom starostlivo zložila a samozrejme schovala, lebo ich nemohol nikto nájsť. Každý deň si náhodne vybrala jeden lístok a ten spálila v ohni (nie na plynovom sporáku). Na Štedrý deň nastalo to prekvapenie, zostal jej lístok s jedným menom. Žeby s tým vyvoleným?

Na Luciu bol známy i povestný Luciin stolček. Stolček musel byť zhotovený bez jediného klinca. V deň Štedrého dňa na polnočnej svätej omši sa zhotoviteľ pozrel cez

dierku v stolci a videl za oltárom lietat čarodejnice. Teda ženy, ktoré boli v dedine ako čarodejnice.

Vianočné povery

- Pri štedrovečernom stole rozhodne nemá byť nepárny počet stolovníkov, nepárneho by si odviedla Smrť. Je zvykom, že sa prestiera jeden tanier a príbor navyše do počtu.
- Na Štedrý deň sa nemá nič požičať, inak sa privolá bieda s núdzou.
- Od štedrovečernej večere až do polnočnej omše sa nesmie chodiť cez pole. Kto vraj tento zvyk poruší, do roka zomrie.
- Od večere sa nikdy nemá vstávať, mohla by prísť kmotrička Smrť.
- Keď sa nohy štedrovečerného stola obtočia nitkou, domu sa celý rok vyhnú zlodeji.
- Mince alebo rybia šupina položená pod tanierom prináša do domu peniaze.
- Ak vyjde slobodné dievča pri príprave večere von z domu, určite stretne muža, ktorý je jej súdený.
- Po večeri je dobré hodiť črievicu za hlavu. Ak bude ukazovať špičkou k východu, pôjde slobodné dievča do roka z domu.

AKO JE TO S VIANOCAMI VO SVETE?

(spracovala: Ľubica Matijová)

Na ostrovoch v Egejskom mori môžete zažiť neobvyklý zvyk: popri jasličkách nestojí vianočný stromček, ale malý čln ozdobený svetelnou reťazou. Je to preto, aby sa námorníci, ktorí sú aj dnes na cestách za obchodom, bezpečne a v zdraví vrátili domov.

S nástupom vianočného stromčeka ustupuje tento tradičný zvyk na ochranu námorníkov stále viac do úzadia, avšak stále sa s ním môžete stretnúť aspoň na hlavných námestiach v niekoľkých gréckych mestách. Grékom nosí darčeky sv. Vassilios, nie však 24. decembra, ale až na Nový rok. Ten, kto pri rozkrojení novoročného koláča objaví zlatý peniaz, bude mať úspešný rok.

V Írsku myslia na chudobnejších a nechávajú pootvorené dvere, na stole zasa symbolicky majú chlieb a mlieko čoby pohostenie pre Svätú rodinu.

Švédi na rozdiel od nás zdobia stromček až na Štedrý deň, aby im škriatok Jultomben mohol pod ním zanechať darčeky.

Vianoce bez perníčkov si je možné v Nórsku predstaviť len ťažko. Takzvané Pepperkaker jedia škandinávci obzvlášť radi, hlavne pri zdobení vianočného stromčeka, pri balení darčiekov a pri priateľských stretnutiach.

Traja králi z Orientu priniesli Ježiškovi na oslavu jeho narodenia tri vzácne dary: zlato, kadidlo a myrhu. Ešte dnes obdarováva Gašpar, Melichar a Baltazar v Španielsku celú rodinu potom, čo ich 5. januára privítajú ľudia pri slávnostnom sprievode Cabalgata. Svoje darčeky rozdávali králi v noci, aby ich mohli obdarovaní rozbaľiť až 6. januára. Tieto tradície Španieli dodržia aj dnes, v modernej dobe.

V USA nosí na Prvý sviatok vianočný darčeky Santa Claus a deti mu za to nechávajú v blízkosti stromčeka občerstvenie. Týždeň pred Vianocami deti píše Santa Clausovi a prezradia mu svoje tajné priania. Darčeky, ktoré Santa nosí, sa však nerozbaľujú na Štedrý večer, ale až 25. decembra ráno.

V Belgicku takisto poznajú sv. Mikuláša, ale aj Santa Clausa. V čase Vianoc sa stavajú nádherné ľadové sochy v meste Bruggi. Na Štedrý večer sa pečie typický chlieb v tvare jahniatka.

V Bulharsku vianočné sviatky slávia až do Troch kráľov. Darčeky deťom nosí Dedo Koleda, ďalšie darčeky sa ale rozdávali aj na Troch kráľov. Na vianočnom stole nechýba šošovica, fazuľa, ryža a kapustnica, ale aj sladké koláče zvané banica. Na Štedrý deň od polnoci až do rána chodia mladí muži v krojoch Kledaris od domu k domu. Týždne predtým nacvičovali koledy a tie teraz prespevujú. Pritom prajú susedom šťastie, zdravie, lásku a radosť. Ako poďakovanie dostávajú veniec z chlebového cesta a peniaze.

V Holandsku sa Vianoce oslavujú až 25. decembra. Darčeky pod stromčekom necháva Sinter Klaas, ktorý prichádza po mori zo Španielska. Darčeky rozdáva aj so svojím pomocníkom Čiernym Petrom.

V Dánsku sú Vianoce „oslavou sviečok“. Vianočné darčeky deťom nosí vianočný posol. Na štedrovečernom stole dominuje husacina, kačacina a bravčovina, ako dezert jedia ryžový nákyp so zapečenou mandľou, kto ju nájde, dostane špeciálny darček.

Vo Francúzsku nosí darčeky Père Noel / otec Vianoc/, ktorý chodí oblečený v bielom. Jeho opakom je Père Fouettard, ten buď dáva deťom darčeky alebo ak boli zlé, potrestá ich bitkou po zadku. Veľmi obľúbené sú živé jasličky v jednotlivých farnostiach.

V Maďarsku sú Vianoce významným sviatkom, pretože hneď 25. decembra si Maďari pripomínajú sv. Štefana, zakladateľa Uhorska. Darčeky sa v Maďarsku rozbaľujú ešte pred večerou. Typickým jedlom sú halászlé /rybacia polievka/ a svätoštefanský koláč. Dátum 27. december patrí v Maďarsku vínu.

Mnoho ľudí ho prináša do kostola, aby mu kňaz požehnal. Tradícia hovorí, že pokiaľ sa potom naleje späť do plného suda, získa jeho obsah magickú moc, uzdravuje chorých ľudí aj zvieratá a postará sa o bohatú úrodu vína v budúcom roku.

V Nemecku darčeky nosí Ježiško, ale aj tzv. Vianočný duch, tzv. Weihnachtsmann. Má ryšavé fúzy a bradu a cestuje na osedlanom divokom vetri. Odnáša zlé a neposlušné deti vo vreci a neverné ženy trestá metlou. Na stole nesmie chýbať tzv. „Konšelská misa“.

Najkrajším vianočným zážitkom v Taliansku je sv. omša vo Vatikáne v Bazilike sv. Petra. Z Talianska pochádza aj vianočná tradícia stavať Betlehem. Túto tradíciu založil sv. František z Assisi. Darčeky nosí škaredá, stará čarodejníca La Betana až 7. januára.

Z Veľkej Británie pochádza vianočná pohľadnica. Prvá sa datuje do roku 1846 a ľudia si ich posielajú dodnes. Darčeky nosí Santa Claus, ktorý prichádza cez komín a darčeky dáva do pančúch zavesených na rímse kozuba.

 V Poľsku je 12 pokrmov na Štedrý deň pripravovaných buď pre šťastie na nasledujúcich 12 mesiacov, alebo k ucteniu si 12 apoštolov. Obvyklé bezmäsité lahôdky symbolizujú čakanie na narodenia Ježiša Krista. Deti za oknami sa plné očakávania pozerajú na hviezdnu oblohu a vianočná večera s 12 chodmi začne, až keď sa na oblohe objaví prvá hviezda. V čase Vianoc Poľsko ovládne symbol Betlehema. Hrá sa ako divadlo na ulici, súťaží sa o ten najkrajší a symboly jasličiek sa kladú aj na stôl. Taktiež na stole nesmie chýbať kapor v sladkej omáčke so slivkami, boršč z červenej repy, moriak, rybacia polievka, kapusta s hríbmami, biely chlieb či žemle v mlieku, dochutené makom a hrozienkami...

 Na Štedrý deň v Rumunsku rodina spoločne zdobí vianočný stromček. Deti veria, že darčeky nosí vianočný mužíček rumunus Mos Craciun. Píšu mu listy a žiadajú ho o vytúžené veci: sladkosti, čokoládu, hračky, hry, knihy a mnoho ďalšieho. Ale nielen deti dostávajú darčeky. Dospelí môžu pod vianočným stromčekom tiež nájsť zabalené prekvapenia. Mos Craciun je spravodlivý a štedrý.

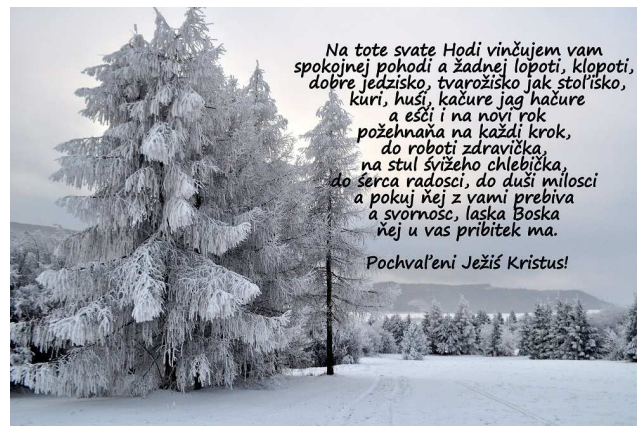
 12 apoštolov predstavuje 12 mesiacov v roku. Preto sa na Ukrajine na Štedrý deň pripravuje tradične 12 chodov. Oslava začína, keď sa na oblohe objaví prvá hviezda. Večera s rodinou vždy odštartuje sladkým národným jedlom Kutia, pripraveným zo pšenice, maku, medu, orechov, sušeného ovocia a hrozienok.

 Vo Švajčiarsku sa podľa tradície mení klasická prírodná jedľa v žiarivý skvost s vianočnými ozdobami a hviezdičkami. Vianočný stromček potom slúži ako dekorácia spolu s betlehemom a Máriou, Jozefom, anjelmi a tromi kráľmi v ňom. To je neodmysliteľný symbol tradičných Vianoc.

 V Turecku sa neoslavuje narodenie Krista, ale Nový rok. Novoročný deň je štátnym sviatkom. Vtedy sa priamo ponúka vyraziť na nákupy do obchodov v tureckých metropolách, ktoré sú v týchto dňoch slávnostne vyzdobené.

VIANOČNÝ VINŠ

Za vedenie obce Krásna Lúka, zamestnancov obce, poslancov obecného zastupiteľstva a redakciu nášho občasnika Vám prajeme: Šťastné a veselé Vianoce a v novom roku všetko dobré.

(Prevzaté z: Lazorič, Ján. Naša stara dzedzina)

VIANOČNÝ OZNAM

Chlapci, ktorí už niekoľko rokov brázdia vianočné ulice našej obce, aby všetkým jej obyvateľom zvestovali radostnú správu o narodení Ježiša, navštívia naše domovy aj tento rok.

Jasličkári začnú svoju cestu po obci na Štedrý večer na dolnom konci dediny. Otvorte im svoje domy a svoje srdcia otvorte zvesti, ktorú Vám prídu ohlásiť!

Redakčná rada: Ing. Marcela Bujňáková, Ing. Jana Kandráčková, JUDr. Mgr. Jozef Kušnír, Mgr. Ľubica Matijová

Kontakt: Vaše príspevky do Obecného občasnika radi
privítame na e-mailovej adrese:
marcela.bujnakova@gmail.com.